Priština, 17. decembar 2020.godine
Ref. br.:RK 1665/20

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI189/19

Podnosilac

Alban Miftaraj

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda [ARJ-UZPV. br. 85/2019] od 26. juna 2019. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica,
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika,
Bekim Sejdiu, sudija,
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija,
Gresa Caka-Nimani, sudija,
Safet Hoxha, sudija,
Radomir Laban,sudija,
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Alban Miftaraj, sa stalnim prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude Vrhovnog suda [ARJ-UZPV. br. 85/2019] od 26. juna 2019. godine, koju je primio 15. jula 2019. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude [ARJ-UZPV. br. 85/2019] Vrhovnog suda od 26. juna 2019. godine, kojom podnosilac zahteva navodi povredu njegovih prava zagarantovana članovima 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije] i 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 22. oktobra 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. oktobra 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Safeta Hoxhu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Selvete Gërxhaliu-Krasniqi (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).

7. Dana 8. novembra 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i kopiju zahteva dostavio Vrhovnom sudu.

8. Dana 26. novembra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu dodatna dokumenta.

9. Dana 7. oktobra 2020. godine, Veće za razmatranje je predložilo da se razmatranje zahteva odloži zbog dodatnih dopuna.

10. Dana 10. novembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Specijalnom departmanu za borbu protiv korupcije, koji deluje u okviru Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo (u daljem tekstu: STRK), od 15. aprila 2011. godine.

12. Dana 6. januara 2011. godine, Vlada Republike Kosovo je donela odluku br. 02/151. Tačka br. 4 ove odluke je odredila povećanje osnovne plate za sve civilne službenike u visini od 30% (trideset posto).

Upravni postupak

13. Dana 8. februara 2013. godine, podnosilac zahteva je na osnovu odluke Vlade Republike Kosovo br. 02/151 od 6. januara 2011. godine, podneo zahtev Tužilačkom savetu Kosova (u daljem tekstu: TSK), za povećanje mesečnog ličnog dohotka u visini od 30%.

14. Dana 4. marta 2013. godine, TSK je, odlukom KPK. br. 55/2013, odbio zahtev podnosioca zahteva za povećanje mesečnog ličnog dohotka u visini od 30%, utvrđujući da *"se Stručnjaci Anti-korupcije nadoknađuju platama koje su van sistema plata Civilnih Službenika (koeficijenta), prema tome, našao je da na osnovu člana 10. stav 3. Zakona o budžetu Republike Kosovo za 2013. godinu, ne mogu koristiti pravo za povećanje plata od 30% prema odluci Vlade. Takođe, Savet je primetio da tačka 1.1. i 1.2. stava 1. Odluke Vlade, od 13. februara 2013. godine, br. 13/155, „za nadoknadu dodataka i financijske stimulacije za zaposlene STRK-a za 2013. godinu", određuje da broj zvaničnika i pomoćnog osoblja koji imaju pravo na dodatnu nadoknadu, dok Stručnjaci Anti-korupcije i dva zvaničnika Informativne tehnologije, nisu obuhvaćeni u tom broju. Prema tome, uzimajući u obzir važnost jednakog tretmana svih zaposlenih u STRK-u, odlučeno je kao u izreci ove odluke".*

15. Dana 22. marta 2013. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Republike Kosovo (u daljem tekstu: NNOCS), protiv odluke TSK-a od 4. marta 2013. godine, zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede odredaba procesnog i materijalnog prava.

16. Dana 5. aprila 2013. godine, NNOCS je, odlukom br. 737-02/132/2013, odbio žalbu podnosioca zahteva, sa obrazloženje da *"U zakonu o Budžetu Republike Kosova za 2013. godinu, član 10. stav 3. Ograničenje na obaveze i troškove, stav 3., navodi se: „Radnici budžetskih organizacija nezavisnih institucija koji svoje plate imaju van sistema plata civilnih službenika, ne mogu koristiti pravo na obrok, ostale nadoknade i povećanje od 30% po odluci Vlade". Što znači da vaša plata od 870 Evra je fiksna plata i jednog veoma visokog nivoa u poređenju sa ostalim zaposlenima, plata kojih nije fiksna, prema tome ne možete koristiti pravo za povećanje plate od 30%. Takođe (prema spisima predmeta), vi kao stručnjak, osim fiksne plate, plaćate se sa 30.00 evra CSK-a i 50.00 evra ograničenog dodatka, što znači da vaši ukupni prihodi za jedan mesec su u iznosu od 950.00 evra, od maja meseca 2011. godine. (...) Veće Odbora je nakon analize i sistematizacije dokaza, osnivajući se na zakonske akte na snazi, kao rezultat potpunog presuđivanja, utvrdio da žalba nije*

osnovana i odlučio je kao u izreci ove odluke kojim ostaje na snazi doneta odluka od Tužilačkog Saveta Kosova, KPK/br. 55/2013, br. prot. 289 od 05.03.2013. godine, kojim je odbijen zahtev žalioca za povećanje plate od 30% pošto nemaju ni određeni koeficijent kao ostali civilni službenici".

Prva tužba (upravni spor) protiv NNOCS-a

17. Dana 3. maja 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini – Departman za upravljanje, protiv odluke NNOCS-a od 23. jula 2014. godine, navodeći: *"Tužena odluka sadrži bitne povrede odredbi upravnog postupka, doneta je u pogrešnom utvrđenom činjeničnom stanju a zakon se primenio na štetu sada tužioca kao posledica zakonskih povreda i pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja".*

18. Dana 13. juna 2014. godine, Osnovni sud u Prištini, Departman za upravljanje je, presudom A. br. 613/2013, usvojio tužbu podnosioca zahteva i ponovo vratio na presuđivanje odluku NNOCS-a br. 737-02/132/2013 od 5. aprila 2013. godine, zbog nedostataka u utvrđivanju činjenica i bitnih povreda odredaba procesnog zakona.

19. Dana 23. jula 2014. godine, NNOCS je, odlukom A/02/299/2014, odbacio, kao nedozvoljenu, žalbu podnosioca zahteva, aktiviranu presudom Osnovnog suda u Prišini od 13. juna 2014. godine, sa sledećim obrazloženjem: *"Žalilac se žalio Nezavisnom Nadzornom Odboru Civilne Službe Kosova protiv odluke Tužilačkog Saveta Kosova br. 289/2013 od 05.03.2013. godine, izbegavajući bez ikakvog razloga Komisiju za Rešavanje Sporova i žalbi odgovarajuće institucije i kao posledica ovoga, postupio je u suprotnosti sa članom 12. pod stav 3.1. Zakona br. 03/L-149 o Nezavisnom Nadzornom Odboru Civilne Službe Kosova, gde se određuje da „ da službenik ili kandidat koji pretenduje da je oštećen, pre podnošenja žalbe Odboru, treba da prođe kroz sav interni žalbeni postupak relevantnog organa za zapošljavanje, izuzev ako odbor izuzme ovaj zahtev zbog opravdanog straha od osvete ili neuspeha organa za zapošljavanje da reši takvu žalbu u roku od trideset (30) dana ili iz nekog drugog opravdanog razloga".*

Druga tužba (upravni spor) protiv NNOCS-a

20. Dana 15. avgusta 2014. godine, podnosilac zahteva je ponovo podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini, Departman za upravljanje, protiv odluke NNOCS-a br. A/02/299/2014 od 23. jula 2014. godine, zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja, bitnih povreda odredaba upravnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava. Podnosilac zahteva je dopunio svoju tužbu 14. aprila 2016. godine.

21. Dana 19. jula 2016. godine, Osnovni sud u Prištini, Departman za upravljanje, je presudom A. br. 1518/2014, usvojio tužbu podnosioca zahteva, vraćajući stvar ponovo na presuđivanje NNOCS-u, zato što: *"U ovom smislu, sud procenjuje da tuženi organ nije pravilno primenio gore navedene zakonske odredbe kada je osporenim rešenjem od 22.07.2014. godine, odbacio žalbu tužioca od 07.07.2014. godine za ne iscrpljivanje pravnih lekova unutar organa za zapošljavanje. Sud kao pravilo, o upravnom sporu odlučuje na*

osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane upravnih organa, dok od sporne odluke u tužbi ne može se shvatiti kako je utvrđeno činjenično stanje od tuženog. U ovom smislu, sud obavezuje tuženi organ da u roku od trideset (30) dana, na ponovnom postupku postupa prema napomenama navedenim u ovoj presudi i nakon uklanjanja navedenih nedostataka, donosi pravičnu odluku zasnovanu na zakon. Navedene napomene su obavezujuće za tuženi organ na osnovu člana 65. Zakona u upravnim sporovima".

22. Dana 25. jula 2016. godine, NNOCS je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda u Prištini [A. br. 1518/2014] od 19. jula 2016. godine, zbog nepotpunog utvrđivanja činjeničnog i pravnog stanja.

23. Dana 12. januara 2017. godine, Apelacioni sud je, presudom AA. br. 324/2016, odbio, kao neosnovanu, žalbu koju je uložio NNOCS i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prištini [A. br. 1518/2014] od 19. jula 2016. godine i obrazložio da *"... je prvostepeni sud na pravičan način primenio postupačne i materijalne odredbe prilikom prihvatanja tužbenog zahteva tužitelja, kojom prilikom je poništio odluku tuženog, a pošto žalbenim navodima jedna takva presuda ne može da se dovodi u pitanje, žalba tuženog je odbijena kao neosnovana, dok je apelovana presuda potvrđena kao pravična i zakonita".*

24. Dana 3. marta 2017. godine, NNOCS je, odlukom A/02/332/2016, odbacio, kao nedozvoljenu, žalbu podnosioca zahteva, koja je bila aktivirana presudom Osnovnog suda u Prištini od 19. jula 2016. godine i presudom Apelacionog suda od 12. januara 2017. godine, sa obrazloženjem da podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva unutar institucije u kojoj je radio.

Treća tužba (upravni spor) protiv NNOCS-a

25. Dana 3. aprila 2017. godine, podnosilac zahteva je ponovo podneo tužbu Osnovnom sudu u Prištini na odluku NNOCS-a A/02/332/2016 od 3. marta 2017. godine, zbog povrede materijalnog i procesnog prava, tražeći poništavanje odluke NNOCS-a zbog povreda odredaba procesnog zakona.

26. Dana 17. jula 2018. godine, Osnovni sud u Prištini, Departman za upravljanje, je presudom A. br. 598/2017, odbio tužbeni zahtev podnosioca za poništavanje odluke [A/02/332/2016] NNOCS-a od 3. marta 2017. godine, sa obrazloženjem da nisu iscrpljena pravna sredstva, kao što je propisano u članu 130. Zakona br. 02/L-28 po upravnom postupku i članu 12, stav 3.1 Zakona br. 03/L-192 o NNOCS-u.

27. Dana 13. avgusta 2018. godine, podnosilac zahteva je Apelacionom sudu uložio žalbu na presudu Osnovnog suda A. br. 598/2017 od 17. jula 2017. godine, navodeći: 1) pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja; 2) pogrešnu primenu materijalnog prava, i 3) bitnu povredu procesnih odredaba.

28. Dana 28. februara 2019. godine, Apelacioni sud je, presudom AA. br. 466/2018, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio, kao pravičnu, presudu Osnovnog suda u Prištini A. br. 1518/2014 od 17. jula 2018. godine, i obrazložio: *"... prvostepeni sud, prilikom razmatranja tužbe tužitelja, izvodio je dovoljno dokaza koji utvrđuju da navodi tužitelja nisu osnovani.*

Ovo zato što su isti u suprotnosti sa činjeničnim stanjem utvrđenim od strane tuženog organa i prvostepenog suda, kao i u suprotnosti sa dokazima u spisima predmeta. Zato što nijednim dokazom nije potvrdio njegove navode, dok predstavljeni dokazi nemaju uticaja za drugačije odlučivanje u ovoj upravno – pravnoj stvari".

29. Dana 13. avgusta 2018. godine, podnosilac zahteva je Vrhovnom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje presude Apelacionog suda AA. br. 466/2018 od 28. februara 2019. godine, tražeći usvajanje njegovog tužbenog zahteva, da se predmet vrati na presuđivanje ili da se preinače presude nižestepenih sudova.

30. Dana 26. juna 2019. godine, Vrhovni sud je, presudom [ARJ-UZPV. br. 85/2019, odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za vanredno preispitivanje sudskih odluka, sa obrazloženjem da *"... su navodi iz zahteva tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, zato što ne utiču na utvrđivanje nekog drugog činjeničnog stanja od onoga koje je utvrdio drugostepeni sud. Po oceni ovog suda, osporena presuda drugostepenog suda je jasna i razumljiva. U obrazloženju osporene presude je dato dovoljno razloga za odlučujuće činjenice, koje prihvata i ovaj sud. Sud ocenjuje da je materijalno pravo pravično primenjeno i nije povređen zakon na štetu tužitelja".*

Relevantne zakonske odredbe

ZAKON NR. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 203

Drugostepeni sud ne može da promeni prvostepenu presudu na štetu žalbene stranke, ukoliko je samo ona podnela žalbu a ne i protivnička strana.

ZAKONIK br. 04/L-123 O KRIVIČNOM POSTUPKU

Član 395
Reformatio in Peius

Ako je izjavljena žalba samo u korist optuženog lica, presuda se ne sme izmeniti na njegovu odnosno njenu štetu u pogledu pravne kvalifikacije krivičnog dela i krivične sankcije.

Navodi podnosioca

31. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim odlukama redovnih sudova povređena prava zagarantovana članovima 31, 49 i 55. Ustava, članom 6 i članom 1 Protokola br. 1 EKLJP-a.

(i) Navodi u vezi sa povredom člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP-a

32. Podnosilac zahteva navodi da su mu redovni sudovi povredili pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zbog: i. učešća jednog sudije u dva sudska stepena, odnosno u prvom i drugom stepenu, navod koji je pokrenuo povredu načela suda osnovanog zakonom, ii. povrede načela *reformatio in peius* i načela presuđene stvari (*res judicata*).

a. *navod podnosioca zahteva o „nepristrasnosti"*

33. Podnosilac zahteva navodi da *"...je u donošenju pobijene presude Apelacionog suda A. A. br. 466/2018 od 28.02.2019. god., učestvovala sudija D.H., koja je trebala da se isključi pošto je ista u istoj stvari donela odluku A. br. 1518/2014 kao sudija u postupku odvijenim u prvostepenom sudu. Ova povreda sadrži takvu povredu zbog koje, po članu 182. 2., tačka c) odluka treba da se uvek poništi nezavisno da li je takva odluka pravična ili nepravična".*

b. *povreda načela "reformatio in piues"*

34. Podnosilac zahteva dalje navodi da su *"presuda Apelacionog suda A. A. br. 466/2018 od 28.02.2019. god. i presuda Osnovnog suda u Prištini – Departman za administrativna pitanja A. br. 598/2047 od 17.07.2018. god. obuhvaćene i povredom iz članova 194. i 213. Zakona o Parničkom postupku, iz razloga jer je povređeno načelo "reformatio in peius" kao jedno od osnovnih načela ZPP-a, "...jer po ovom načelu stranka ne može da se postavi na gori pravni položaj naknadnom odlukom po kasnijem postupkom koji se odvija po njegovom zahtevu ili žalbi".*

c. *povreda načela presuđene stvari (res judicata)*

35. Podnosilac zahteva takođe navodi da je *"... prvostepeni sud uzeo stav za ovu stvar i ocenio je da: "tuženi organ, nije pravično primenio zakonske odredbe ... kada je osporenim rešenjem od 22.07.2014. god. odbacio žalbu tužitelja od 07.07.2014. god., zbog ne iscrpljenja pravnih lekova unutar organa zaposlenja". Ova presuda je potvrđena presudom Apelacionog suda AA. br. 324/2016 od 12.01.2017. god., stoga ova stvar je dobila konačni epilog i ne može da se još jednom obradi ni od upravnog organa a ni od suda pošto ova stvar sadrži dosuđenu stvar "res judicata".*

(ii) Navodi u vezi sa povredom člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a

36. Podnosilac zahteva povredu imovinskih prava povezuje sa njegovim pravom na naknadu razlike ličnog dohotka na osnovu odluke Vlade br. 02/151, navodeći da mu ta naknada, odnosno to pravo, proističe iz člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-s. Podnosilac zahteva dalje argumentuje da je na osnovu ove odluke on stvorio "legitimno očekivanje" za isplatu povećanja ličnog dohotka, dok se njegov zahtev smatra imovinskim zahtevom pošto ispunjava koncept imovine prema članu 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, pozivajući se na slučajeve ESLJP-a: *Pine Valley Developments Ltd i drugi protiv Islanda* i *Broniowski protiv Poljske*. Pored toga, u vezi sa ovim navodom, podnosilac zahteva dodaje da:

> *"Pravo da bi uživao platu je jedno dobijeno pravo koje predstavlja jednu pravnu doktrinu po kojoj jedno pravo dobijeno na osnovu prethodnih*

zakonskih normi ne može da se ograničava zakonima ili aktima izdatim kasnije. Doktrina dobijenog prava (acquired right) se usko nadovezuje sa načelom pravne sigurnosti, stoga, na osnovu prakse ESLJP, jedno pravo koje je dobijeno na osnovu prethodnih zakona ne može da se preinači kasnijom odlukom upravnog organa i na ovu osnovu prava koja su ranije priznata za pojedince (legitimna očekivanja) treba da se poštuju.

U slučaju Grudić protiv Srbije, koji na analogan način može da se sprovede u konkretnom slučaju ESLJP je smatrao neprihvatljivim argument Vlade Srbije da se nisu iscrpila sva pravna sredstva sa obrazloženjem da nijedno upravno sredstvo unutar nadležnosti upravnih organa ne bi bio delotvoran u ovoj stvari, stoga ne može da se očekuje od zahtevalaca koji teže ka rešenju slučaja u nekom drugom forumu.
Međutim, za merite slučaja, Sud je počeo podsećajući da član 1. ovog Protokola ne garantuje pravo da bi se dobila imovina a ni pravo na penziju (u konkretnom slučaju čitaj platu) u nekom određenom iznosu; ali, ipak, kada jedna država ima na snazi zakonodavstvo koje pruža plaćanje kao pravo na penziju – to zakonodavstvo treba da se smatra da proizvodi jedan imovinski interes koji spada unutar sfere člana 1. Protokola 1. Prema tome, smanjenje ili ne nastavljanje penzije može da sadrži intervenciju u mirnom uživanju imovine. Kada je Sud ocenjivao mesno zakonodavstvo o ovim penzijama, nije primetio da je bilo neke odredbe koja bi objasnila zašto su prekinute isplate ovih penzija.
(...)
Dok iz odluke Vlade Kosova br. 02/151 nema nijedne odredbe koja organičava ili isključuje tužitelja od uživanja ovog prava, stoga je sledstveno tužitelj dobio pravo na povećanje plate po spornoj odluci i ovo pravo ne može da mu se ospori jer isto sadrži imovinu i ovo je pravo garantovano po EKLJP – član 1. Protokola 1. Takođe, sam sekretar MJA u imejlu poslatog preko službenog imejla ne osporava u nijednom trenutku pravo na povećanje plate od 30 % na osnovu odluke Vlade br. 02/151, nego zahteva od institucije da se osigura da ima dovoljno sredstava (novca) kako bi se izvršila isplata od 30 %".

37. Pored toga, podnosilac zahteva navodi i povredu članova 49. i 55. Ustava.

38. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da:

"PONIŠTAVA SE presuda Vrhovnog suda pod brojem ARJ – UZPV. br. 85/2019 od 16.06.2019. god. i presude sudova koje su izdate pre odluke Vrhovnog suda, i stvar se vraća prvostepenom sudu na ponovno razmatranje i ponovno odlučivanje ili da Ustavni sud sam odluči na meritoran način i da ustanovi ustavne povrede, kojom prilikom je osporeno pravo na povećanje plate od Tužilačkog saveta Kosova – Specijalno tužilaštvo Kosova za ostvarenje naknade razlike u dohotku u iznosu od 30 % bruto dohotka, počev od 15.04.2011. god. i sve do konačne isplate".

Prihvatljivost zahteva

39. Sud prvo razmatra da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom, predviđene Zakonom i dalje navedene Poslovnikom.

40. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> *[...]*
>
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

41. Pored toga, Sud se takođe poziva na uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

> Član 47
> [Individualni zahtevi]
>
> *"1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
>
> *2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*
>
> Član 48
> [Tačnost podneska]
>
> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*
>
> Član 49
> [Rokovi]
>
> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...".*

42. Što se tiče ispunjavanja uslova prihvatljivosti, kao što su gore navedeni, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa, odnosno presudu [ARJ-UZPV. br. 85/2019] Vrhovnog suda od 26. juna 2019. godine, nakon što je iscrpeo pravna sredstva u formalnom smislu. Podnosilac zahteva je takođe naveo osnovna prava i slobode za koje navodi da su mu povređena u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je zahtev u roku koji je propisan u članu 49. Zakona.

43. Međutim, pored toga, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti propisane u pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavovima 1 (b) i 2 pravila 39 Poslovnika, koji propisuju:

1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]
(b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke;
[...]

2) "Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju".

44. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim rešenjima povređena prava zagarantovana članovima 31, 49 i 55. Ustava i članom 6 i članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a.

45. U ovom smislu i dalje, Sud će razmatrati navode podnosioca zahteva u vezi sa (i) navodnim povredama člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a; (ii) navodnim povredama člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a i navodnim povredama članova 49 i 55. Ustava, primenjujući sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), na osnovu koje je Sud u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava obavezan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

(i) Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a

46. Što se tiče povrede prava na „pravično i nepristrasno suđenje", Sud primećuje da podnosilac zahteva pokreće tri navoda koji se odnose na: a) nepristrasnost prilikom odlučivanja; b) povredu načela *reformatio in peius*; i c) povredu načela presuđene stvari (*res judicata).*

a) Što se tiče „nepristrasnosti prilikom odlučivanja"

47. Sud prvo podseća da svaki navod koji podnosioci pokrenu u zahtevu pred Sudom traži konkretni odgovor od strane Suda, pod uslovom da su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti, kao što su propisani u Ustavu, Zakonu i Poslovniku.

48. Jedan od ovih uslova je i iscrpljivanje delotvornih pravnih sredstava. Sud podseća da su uslovi ocene da li je ta obaveza ispunjena, dobro utvrđeni u praksi Suda i u praksi ESLJP-a u skladu sa kojom je Sud na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava obavezan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom.

49. U tom smislu, Sud ističe da on sada već ima konsolidovanu praksu u vezi sa iscrpljivanjem pravnih sredstava u formalnom smislu (vidi, između ostalog: opšta načela u vezi sa iscrpljivanjem pravnih sredstava u slučajevima Suda KI108/18, sa podnosiocem zahteva: *Blerta Morina*, stavovi 152-163 i KI147/18,

sa podnosiocem zahteva: *Arbër Hadri*, stavovi 39-50). Međutim, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, on je takođe izgradio sudsku praksu u vezi sa iscrpljivanjem pravnih sredstava u suštinskom smislu. (Vidi, u tom smislu: između ostalog, slučaj Suda KI154/17 i KI05/18, sa podnosiocem zahteva: *Basri Deva, Afërdita Deva i Društvo sa ograničenom odgovornošću "Barbas"*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. avgusta 2019. godine, stavovi 90-96).

50. Shodno tome, Sud ističe da iscrpljivanje pravnih sredstava pokreće u sebi dva elementa: (i) iscrpljivanje u formalno-proceduralnom smislu, što podrazumeva obavezu korišćenja pravnog sredstva protiv akta javnog organa na višoj instanci sa punom nadležnošću, i (ii) iscrpljivanje sredstva u sustinskom smislu, što podrazumeva prijavljivanje ustavnih povreda u *„suštini"* pred redovnim sudovima, kako bi poslednje navedeni imali mogućnost da spreče i isprave povrede ljudskih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP-om. Sud smatra pravna sredstva iscrpljenim samo onda kada su ih podnosioci zahteva, u skladu sa važećim zakonom, iskoristili u oba smisla. (Vidi slučajeve Ustavnog suda KI71/18, sa podnosiocem zahteva: *Kamer Borovci, Mustafë Borovci i Avdulla Bajra*, rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2018. godine, stav 57, KI119/17, sa podnosiocem zahteva: *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. maja 2019. godine, stav 73, i slučaj KI154/17 i 05/18, gore citiran, stav 94).

51. Suštinski aspekt iscrpljivanja pravnih sredstava je utvrđen u sudskoj praksi ESLJP-a i Suda i podrazumeva da tvrdnje o povredi EKLJP-a i Ustava pred redovnim sudovima moraju biti iznete *„barem u suštini"* kako bi im se pružila mogućnost da razmotre tvrdnje o povredi o kojoj je reč (vidi: Ustavni sud, slučaj KI01/19, podnosilac zahteva: *Fatos Rizvanolli*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. septembra 2020. godine, stavovi 96-100 i reference tamo navedene).

52. U tom kontekstu, ESLJP takođe naglašava da podnosioci zahteva ne mogu da se oslobode od obaveze iscrpljivanja delotvornih pravnih sredstava, čak ni ako su redovni sudovi morali biti prinuđeni da sami razmatraju (ex officio) dotične tvrdnje. (Vidi, za više detalja po pitanju iscrpljivanja pravnih sredstava u sustinskom smislu: Vodič ESLJP-a, Uslovi prihvatljivosti od 30. aprila 2019. godine, Deo 1. Procesni osnovi neprihvatljivosti; A. Nisu iscrpljena pravna sredstva; 2. Primena pravila; d. Tužba po osnovu suštine).

53. Pored toga, ESLJP je stava da ukoliko postoji pravno sredstvo koje redovnim sudovima, barem u suštini, omogućava da odluče o argumentu o povredi određenog prava, tada treba iskoristiti to pravno sredstvo. Ako žalba koja je podneta sudu nije izneta, eksplicitno ili u suštini, pred redovnim sudovima, kada je mogla biti izneta od strane podnosioca zahteva prilikom korišćenja određenog pravnog sredstva koje je bilo dostupno, tada je redovnim sudovima uskraćena mogućnost da odluče o pitanju, kao mogućnost koju pravilo iscrpljivanja pravnih sredstava nastoji da pruži. (Vidi: slučaj ESLJP-a *Jane Nicklinson protiv Ujedinjenog Kraljevstva* i *Paul Lamb protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, citiran u tekstu iznad, stav 90 i tu navedene reference, i vidi, takođe, slučaj Suda KI119/17, citiran u tekstu iznad, stav 72).

54. Na osnovu gore navedenog, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud u nastavku mora oceniti da li su, pored iscrpljivanja pravnih sredstava u formalnom smislu, a to je slučaj u okolnostima konkretnog slučaja, pravna sredstva iscrpljena i u sustinskom smislu, odnosno da li su tvrdnje podnosioca zahteva, u suštini, iznete i pred redovnim sudovima.

55. S tim u vezi, Sud prvo podseća da podnosilac zahteva navodi da je u Apelacionom sudu (AA. br. 466/2018 od 28. februara 2019. godine), deo odlučivanja bila sudija D.H, koja je učestvovala kao sudija u prvostepenom sudu u odluci A. br. 1518/2014 od 19. jula 2016. godine i ta činjenica, prema njemu, sadrži povredu člana 182.2 tačka c) Zakona o parničnom postupku i shodno tome, povredu člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a.

56. U ovom slučaju, Sud primećuje da je nakon prijema presude Apelacionog suda AA. br. 466/2018 od 28. februara 2019. godine, podnosilac zahteva protiv iste podneo zahtev za vanredno preispitivanje Vrhovnom sudu. U tom smislu, Sud nalazi da je podnosilac zahteva bio upoznat o učešću sudije D.H. u odlučivanju Apelacionog suda, koja je odlučila o njegovoj žalbi od 13. avgusta 2018. godine, pre nego što se obratio zahtevom Vrhovnom sudu. Međutim, iz spisa predmeta i sadržaja osporenog rešenja Vrhovnog suda, jasno je da podnosilac zahteva nije pokrenuo kao navod Vrhovnom sudu pitanje povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje, u kontekstu „nepristrasnog suđenja", pre nego što je isti direktno pokrenuo pred Ustavnim sudom.

57. S tim u vezi, Sud smatra da podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je iscrpeo sva efikasna pravna sredstva u suštinskom smislu, što znači da bi prijavljivanje povrede prava na pravično i nepristrasno suđenje trebalo pokrenuti kao pitanje pred Vrhovnim sudom, kako bi Vrhovni sud mogao da ispravi povredu Ustava. Poštovanje načela supsidijarnosti zahteva precizno omogućavanje potrebnog načina i prostora redovnim sudovima da izvršavaju svoju dužnost direktne primene Ustava i EKLJP-a.

58. Sud bi takođe želeo da podseti da izuzeće od obaveze iscrpljivanja pravnih sredstava nastupa tek onda kada se sud uveri da upotreba relevantnog pravnog sredstva možda neće biti efikasna u pružanju obrazloženog odgovora na navod o povredi prava zagarantovanih Ustavom. U ovom slučaju, pravno sredstvo u Vrhovnom sudu je podneo sam podnosilac zahteva u okviru člana 31. Ustava i člana 6.1 EKLJP-a, navod koji obavezuje redovne sudove, u skladu sa članovima 53. i 102. Ustava, da odgovore podnosiocima zahteva u svim fazama postupka do zaključenja slučaja. Međutim, podnosilac zahteva je propustio takvu priliku ne navodeći povredu „nepristrasnosti" u Vrhovnom sudu.

59. Stoga, uzimajući u obzir okolnosti da je ovaj konkretan navod podnosioca zahteva prvi put pokrenut pred Sudom, on zaključuje da podnosilac zahteva nije dao mogućnost Vrhovnom sudu da se pozabavi ovim navodom i, u ovom slučaju, da spreči navodne povrede koje je podnosilac zahteva direktno pokrenuo pred ovim Sudom, ne iscrpljujući pravna sredstva u njihovom suštinskom smislu. (Vidi: *mutatis mutandis*, slučaj Suda KI118/15, podnosilac zahteva: *Dragiša Stojković*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. aprila 2016. godine, stavovi 30-39; i slučaj KI119/17, gore citiran, stav 74).

b) Što se tiče povrede načela "reformatio in peius"

60. Sud podseća da podnosilac zahteva povredu načela *reformation in peius* povezuje sa činjenicom da *"... po ovom načelu stranka ne može da se postavi na gori pravni položaj naknadnom odlukom po kasnijem postupkom koji se odvija po njegovom zahtevu ili žalbi"*.

61. U tom smislu, Sud ponavlja da načelo "*reformatio in peius*" uživa zaštitu iz člana 31. Ustava, kada se ovaj član tumači u smislu člana 6. EKLJP-a, zato što se odnosi na pravo pojedinca da se žali (vidi: slučaj Ustavnog suda KI70/18, podnosilac zahteva: *Alfred Zylfaj,* rešenje od 6. decembra 2019. godine, stav 40).

62. Sud ukazuje da se kao načelo *„reformatio in peius"* prema zakonodavstvu Republike Kosovo primenjuje po pravilu u građanskim, krivičnim i upravnim stvarima, kada uzmemo u obzir član 63. Zakona br. 03/L-202 o upravnim sporovim, koji propisuje: *„Ako ovaj zakon ne sadrži odredbe o postupku u upravnom sporu, shodno će se primenjivati odredbe Zakona o parničnom postupku„*. Međutim, u okolnostima ovog slučaja, Sud smatra da je ovo načelo neprimenjivo, jer nemamo odlučivanje o meritumu slučaja gde je prethodnim odlukama redovnih sudova, odnosno pre 12. januara 2017. godine, odlučeno u korist podnosioca zahteva, a nakon toga datuma je odlučeno na njegovu štetu, jer redovni sudovi nikada, i tokom sprovedenog upravnog postupka, nisu odlučili o meritumu slučaja.

63. Činjenica da su redovni sudovi nekoliko puta vraćali stvar podnosioca zahteva na presuđivanje NNOCS-u ne znači da su odluke redovnih sudova (pre 12. januara 2017. godine) išle u njegovu korist, jer je slučaj vraćen na presuđivanje kako bi tačno odražavale činjenice slučaja. Nakon toga, 3. marta 2017. godine, NNOCS je rešenjem A/02/332/2016, na osnovu Zakona o NNOCS-u, utvrdio da se žalba podnosioca zahteva ne može meritorno tretirati, jer ne ispunjava proceduralne uslove za razmatranje, jer podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva u okviru organa gde je zaposlen (poslodavca). Shodno tome, redovni sudovi su konačno prihvatili kao pravične nalaze NNOCS-a, date u rešenju A/02/332/2016 od 3. marta 2017. godine (vidi: gore, presudu Osnovnog suda u Prištini A. br. 598/2017 od 17. jula 2018. godine, presudu Apelacionog suda AA. br. 466/2018 od 28. februara 2019. godine i osporenu presudu Vrhovnog suda ARJ-UZPV br. 85/2019 od 26. juna 2019. godine).

64. Pored toga, na osnovu postupka u celini, Sud ističe da je podnosiocu zahteva omogućeno da tokom različitih faza postupka predstavi argumente i dokaze koje je smatrao relevantnim za njegov slučaj; da mu je pružena prilika da efikasno ospori argumente i dokaze koje je iznela suprotna strana; i da su svi argumenti, objektivno posmatrani, relevantni za rešavanje njegovog slučaja, pravilno razmotreni i saslušani od strane redovnih sudova; da su izneti detaljni faktički i pravni razlozi za osporene odluke; i da su, u skladu sa okolnostima slučaja, postupci, posmatrani u celini, bili pravični. (Vidi: između ostalog, *mutatis mutandis,* Ustavni sud, slučaj br. KI118/17, podnosilac zahteva: *Sani Kervan i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. februara 2018. godine, stav 35, takođe vidi slučaj: *Garcia Ruiz protiv Španije*, ESLJP, zahtev br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29).

65. Sud dalje primećuje da se podnosilac zahteva jednostavno ne slaže sa ishodom postupka sprovedenim pred redovnim sudovima. Međutim, nezadovoljstvo podnosioca zahteva sa ishodom postupka od strane redovnih sudova ne daje mu pravo samo po sebi da pokrene argumentovanu tvrdnju o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje. (Vidi: *mutatis mutandis*, slučaj *Mezotur - Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, ESLJP, presuda od 26. jula 2005. godine, stav 21,; vidi, i: Ustavni sud Republike Kosovo, slučaj br. KI56/17, podnositeljka zahteva: *Lumturije Murtezaj*, rešenje o neprihvatljivosti od 18. decembra 2017. godine, stav 42).

66. Na osnovu gore navedenog, Sud smatra da su navodi podnosioca zahteva da su u njegovom slučaju povređena prava na pravično suđenje kao rezultat povrede načela *reformation in peius* na ustavnim osnovama očigledno neosnovani u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika i, shodno tome, neprihvatljivi.

c) Što se tiče povrede načela presuđene stvari (res judicata)

67. Što se tiče ovog navoda, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da je njegova stvar dobila konačni epilog presudom Apelacionog suda AA. br. 324/2016 od 12. januara 2017. godine, stoga, ova stvar ne može da se razmatra još jednom od strane upravnog organa i od strane suda, zato što ova stvar, prema njemu, predstavlja presuđenu stvar/res judicata.

Opšta načela

68. Sud podseća da pravo na pravično i nepristrasno suđenje zahteva da se slučaj koji je postao *res judicata* smatra neopozivim, u skladu sa načelom pravne sigurnosti (vidi: slučaj ESLJP-a *Brumarescu protiv Rumunije*, zahtev br. 28342/95, presuda od 28. oktobra 1999. godine, stav 61; vidi takođe slučaj Suda KI 122/17, podnosilac zahteva: *Ceska Ekportni Banka AS*, presuda od 30. aprila 2018. godine, stav 149, i slučaj KI67/16, podnosilac zahteva: *Lumturije Voca*, rešenje o neprihvatljivosti od 4. januara 2017. godine, stav 87, vidi takođe slučaj KI127/19 podnosilac zahteva: *Benazir Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. maja 2020. godine, stav 42).

69. ESLJP je, u pogledu važnosti poštovanja principa pravne sigurnosti, zaključio da je *„jedan od osnovnih aspekata vladavine prava princip pravne sigurnosti koji zahteva, između ostalog, da tamo gde su sudovi konačno odlučili o slučaju, njihova odluka ne bi trebalo da se dovede u pitanje“* (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a, *Brumarescu protiv Rumunije*, zahtev br. 28342/95, presuda od 28. oktobra 1999. godine, stav 61; vidi takođe slučajeve Ustavnog suda, KI89/13, podnosilac zahteva: *Arbresha Januzi*, presuda od 12. marta 2014. godine, stav 83, KI122/17, podnosilac zahteva: *Ceska Ekportni Banka A. S.*, presuda od 30. aprila 2018. godine, stav 149, slučaj KI67/16, podnosilac zahteva: *Lumturije Voca*, rešenje o neprihvatljivosti, od 4. januara 2017. godine, stav 87 i slučaj KI94/13, podnosilac zahteva: *Avni Doli, Mustafa Doli, Zija Doli i Xhemile Osmanaj*, presuda od 14. aprila 2014. godine, vidi takođe slučaj KI127/19 podnosilac zahteva: *Benazir Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. maja 2020. godine, stav 43).

70. S tim u vezi, Sud primećuje da njegova sudska praksa i gore navedena sudska praksa ESLJP-a, jasno i izričito ukazuju na to da pravo na pravično suđenje prema članu 31. Ustava i članu 6. EKLJP-a uključuje načelo pravne sigurnosti, koje obuhvata načelo da se konačne odluke koje su postale *res judicata* moraju poštovati i ne mogu ponovo otvarati ili biti podložne žalbama (vidi: slučaj KI127/19 podnosilac zahteva: *Benazir Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. maja 2020. godine, stav 44)·

71. Shodno tome, u sudskoj praksi Suda i ESLJP-a je naglašeno da jedan od osnovnih aspekata vladavine prava predstavlja načelo pravne sigurnosti, koje podrazumeva *poštovanje pravosnažnih, res judicata odluka* (vidi, slučaj *Brumarescu protiv Rumunije*, zahtev br. 28342/95, presuda od 28. oktobra 1999. godine, stav 62). Prema ESLJP-u „nijedna strana nema pravo da traži preispitivanje pravosnažne i obavezujuće sudske odluke samo da bi se dobilo preispitivanje i razmatranje slučaja" (vidi, između ostalog, predmete ESLJP-a *Ryabykh protiv Rusije*, br. 52854/99, ESLJP, presuda od 24. jula 2003. godine, st. 52, i *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine*, zahtev br. 48553/99, stav 72; vidi, takođe, slučajeve Suda br. KI55/18, podnosilac zahteva: *Fatmir Pirreci,* Ustavni sud, presuda od 16. jula 2012. godine, st. 42 i slučaj br. KI94/13, podnosilac: *Avni Doli, Mustafa Doli, Zija Doli i Xhemile Osmanaj*, presuda od 14. aprila 2014. godine, vidi, i slučaj: KI127/19, podnosilac zahteva: *Benazir Berisha*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. maja 2020. godine, stav 45)·

Primena opštih načela u okolnostima ovog slučaja

72. S tim u vezi, u slučaju podnosioca zahteva, Sud primećuje da nijedna odluka javnih organa nije utvrdila meritum slučaja. Da bi se ispitao meritum tužbe/žalbe, procesni zakoni na snazi zahtevaju ispunjavanje određenih procesnih kriterijuma koji su preduslov za ispitivanje materijalno pravnog pitanja (suštine).

73. Sud podseća da se navod podnosioca zahteva o povredi načela *res judicata* odnosi na odluke NNOCS-a i odluke redovnih sudova nakon 12. januara 2017. godine, kada je Apelacioni sud potvrdio presudu Osnovnog suda u Prištini od 19. jula 2016. godine, kojom je odlučeno vraćanje stvari na ponovno odlučivanje pred NNOCS-om, sa obrazloženjem: "*...Sud kao pravilo, o upravnom sporu odlučuje na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog od strane upravnih organa, dok od sporne odluke u tužbi ne može se shvatiti kako je utvrđeno činjenično stanje od tuženog. U ovom smislu, sud obavezuje tuženi organ da u roku od trideset (30) dana, na ponovnom postupku postupa prema napomenama navedenim u ovoj presudi i nakon uklanjanja navedenih nedostataka, donosi pravičnu odluku zasnovanu na zakon. Navedene napomene su obavezujuće za tuženi organ na osnovu člana 65. Zakona u upravnim sporovima*".

74. Sud ističe da Osnovni sud u Prištini nije odlučio o osnovanosti tužbe, već o ponovnom vraćanju stvari na presuđivanje NNOCS-u, koji je 3. marta 2017. godine, odlukom A/02/332/2016, odbacio, kao nedozvoljenu, žalbu podnosioca zahteva, jer nije iscrpeo pravna sredstva unutar institucije u kojoj je radio. Ova konstatacija NNOCS-a je potvrđena i od strane Osnovnog suda u Prištini presudom A. br. 598/2017 od 17. jula 2018. godine, sa obrazloženjem:

"Sud je, nakon što je izvodio kao gore navedene dokaze, ustanovio da nije sporno da su odlukom Vlade Republike Kosovo br. 02/ 151 od 06.01.2011. god. povećane plate za civilne službenike za 30 % na osnovnu platu, isključujući dodatke. Ali činjenica da žalilac prethodno nije podneo žalbu organu zaposlenja kao i nakon što je tužitelj dobio ugovor dana 15.04.2011. god., dok akt imenovanja prima iz Kancelarije tužioca dana 26.02.2013. god. za položaj Stručnjak, civilni službenik karijere sa fiksnom platom bez nekog određenog koeficijenta. U ovom stanju koje je ustanovljeno od spisa predmeta, sud, nakon što je ocenio dokaze svaki posebno i pažljivo, došao je do zaključka da ne stoje navodi tužitelja da je oštećen što se tiče sprovođenja gore navedene odluke Vlade Republike Kosovo, pošto je isti regrutovan pomoću operativne grupe Anti – korupcije fiksnom platom, koja je plata viša nego plate civilnih službenika a gde nije definisan koeficijent i za ovu činjenicu je ovde tužitelj prilikom osnivanja radnog odnosa dana 15.04.2011. god. bio u znanju, prema tome iz ovih razloga sud je ocenio i odlučio kao u izreci ove presude".

75. Gore navedena presuda Osnovnog suda je potvrđena zatim i od strane Apelacionog suda presudom AA. br. 466/2018 od 28. februara 2019. godine, koji odbijanje, kao neosnovane, žalbe podnosioca zahteva, obrazlaže:

"Što se tiče žalbenih navoda da je prvostepeni sud izvršio suštinske povrede odredaba postupka, ovaj navod ne stoji, pošto je sud razmotrio tužbu, na početku je poslao tužbu zastupniku tuženog za odgovor na tužbu, onda je zakazao sednicu glavne rasprave, izvodio je dovoljno dokaza, što znači da tokom ocenjivanja, prvostepeni sud nije izvršio povredu odredaba ZUS-a i ZPP-a.
Dok što se tiče žalbenih navoda za pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja, da apelovana presuda ne sadrži razloge za odlučujuće činjenice, i da su u istoj odluci obrazložene notorne činjenice koje nisu predstavljene u žalbi, a ni ranije u zahtevu, ili u bilo kojem drugom spisu koji je predmet ove tužbe. Ovi žalbeni navodi ne stoje, pošto je prvostepeni sud, prilikom razmatranja tužbe tužitelja, izvodio dovoljno dokaza koji utvrđuju da navodi tužitelja nisu osnovani. Ovo zato što su isti u suprotnosti sa činjeničnim stanjem utvrđenim od strane tuženog organa i prvostepenog suda, kao i u suprotnosti sa dokazima u spisima predmeta. Zato što nijednim dokazom nije potvrdio njegove navode, dok predstavljeni dokazi nemaju uticaja za drugačije odlučivanje u ovoj upravno – pravnoj stvari".

76. Pored toga, Sud primećuje da je presuda Apelacionog suda od 28. februara 2018. godine potvrđena od strane Vrhovnog suda, sa sledećim obrazloženjem:

"Uzimajući u obzir gore navedene neosporne činjenice i na osnovu gore navedenih odredbi iz člana 130. Zakona br. 02/L – 28 (o upravnom postupku) i člana 12., pod – stav 3. 1. Zakona o Nezavisnom nadzornom odboru za civilne službenike Kosova, ovaj Sud je ustanovio da je tužitelj podneo žalbu pri tuženom Nezavisnom nadzornom odboru za civilne službenike Kosova, ne obraćajući se prethodno Komisiji za rešavanje sporova i žalbi u Tužilačkom savetu ili pri nekom drugom organu Tužilačkog saveta. Iz toga što je rečeno, ovaj sud je ustanovio da su sudovi

nižih instanci pravično postupili kada su odbili kao neosnovan tužbeni zahtev tužitelja kojim je zahtevao poništenje odluke tuženog Nezavisnog nadzornog odbora za civilne službenike Kosova, br. 02/332/2016 od 01.03.2017. god. Po mišljenju ovog suda, tuženi je u zakonski predviđenom postupku pravično postupio kada je odbacio kao nedozvoljenu žalbu tužitelja Alban Miftaraj. Iz toga što je gore navedeno, Vrhovni sud je našao da su navodi iz zahteva tužitelja za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, zato što ne utiču na utvrđivanje nekog drugog činjeničnog stanja od onoga koje je utvrdio drugostepeni sud. Po oceni ovog suda, osporena presuda drugostepenog suda je jasna i razumljiva. U obrazloženju osporene presude je dato dovoljno razloga za odlučujuće činjenice, koje prihvata i ovaj sud. Sud ocenjuje da je materijalno pravo pravično primenjeno i nije povređen zakon na štetu tužitelja".

77. Sud, na osnovu gore navedenog, primećuje da redovni sudovi zapravo nisu odlučivali o meritumu tužbe, već o proceduralnim uslovima dozvoljenosti tužbe, stoga, u okolnostima ovog slučaja, nemamo posla sa mešanjem u „presuđenoj stvari", kao što to tvrdi podnosilac zahteva, jer ni u jednom postupku nije odlučeno o meritumu zahteva podnosioca, da li bi on imao pravo na povećanje ličnog dohotka u visini od 30% prema odluci Vlade br. 02/151. Kao takav, Sud na ustavnoj osnovi takođe smatra da je ovaj navod podnosioca zahteva očigledno neosnovan.

(ii) Što se tiče navoda o povredi člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a

78. Sud primećuje da je podnosilac zahteva navod o povredi imovinskih prava povezao sa pravima koje je „stekao" prema odluci Vlade i „legitimnim očekivanjima" od ove odluke za povećanje ličnog dohotka u visini od 30% (trideset posto), pozivajući se na sudsku praksu ESLJP-a, odnosno na slučajeve *Pine Valley Developments Ltd i drugi protiv Islanda* i *Broniowski protiv Poljske*, navodeći da se isti primenjuju u njegovom slučaju.

79. Sud prvo podseća na sadržaj člana 46. Ustava i člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, koji u vezi sa imovinskim pravima propisuje:

Član 46
[Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.
2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.
3. 3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.
[...]

EKLJP
Protokola br. 1 člana 1 [Zaštita imovine]

1. Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Opšta načela

80. U pogledu prava zagarantovanih i zaštićenih članom 46. Ustava, Sud prvo ističe da stav 1 člana 46. Ustava garantuje pravo svojine; stav 2. člana 46. Ustava definiše način korišćenja imovine, jasno precizirajući da je njeno korišćenje regulisano zakonom i u skladu sa javnim interesom, a stav 3. člana 46. Ustava garantuje da nikome ne može biti samovoljno oduzeta imovina, takođe navodeći uslove pod kojima se imovina može eksproprisati (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj KI50/16, podnosilac zahteva: *Veli Berisha i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. marta 2017. godine, stav 31).

81. Što se tiče prava zagarantovanih i zaštićenih članom 1. Protokola br. 1 EKLJP-a, Sud ponavlja da se član 1. Protokola br. 1 EKLJP-a sastoji od tri različita i međusobno povezana pravila: prvo pravilo izražava princip mirnog uživanja imovine; drugo pravilo se bavi lišavanjem imovine i podvrgava ga određenim uslovima; i, treće pravilo, priznaje pravo država da kontrolišu upotrebu imovine u skladu sa opštim interesom, sprovodeći zakone koji smatraju potrebnim za postizanje cilja (vidi: *mutatis mutandis*, slučajeve ESLJP-a: *Sporrong i Lonnrot protiv Švedske*, presuda od 23. septembra 1982. godine, žalba br. 7151/75; 7152/75, stav 61; *James, Wells i Lee protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, žalbe br. 25119/09, 57715/09 i 57877/09, od 18. septembra 2012. godine; *Sargsyan protiv Azerbejdžana*, žalba br. 40167/06 od 16. juna 2015. godine; i *Belane Nagy protiv Mađarske*, žalba br. 53080/13 od 13. decembra 2016. godine).

82. Sud podseća da, međutim, ta tri pravila nisu „različita" u smislu da nisu povezana. Drugo i treće pravilo se bave posebnim slučajevima mešanja u pravo na mirno uživanje poseda i stoga se moraju tumačiti u svetlu opšteg principa izloženog u prvom pravilu. (Vidi, *mutatis mutandis*, presudu ESLJP-a od 21. februara 1986. godine, *James i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 8793/79, 37).

83. Što se tiče prvog pravila, ESLJP je dosledno tvrdio da koncept „imovine" koji je deo prvog dela člana 1 Protokola br. 1 EKLJP-a je autonoman koncept koji obuhvata i „postojeću imovinu" i imovinu za koju se polaže pravo, u vezi sa kojom podnosilac zahteva može da tvrdi da ima najmanje jedno „legitimno očekivanje". „Imovina" prema ovom konceptu uključuje prava *„in rem"* i *„in personam"*, poput nepokretnosti, pokretne imovine i drugih imovinskih interesa.

84. Autonomni koncept „imovine" u smislu člana 1. Protokola br. 1 EKLJP-a je nezavisan od same formalne klasifikacije u domaćem zakonu i nije ograničen na vlasništvo nad fizičkom imovinom: neka druga prava i interesi koji čine „imovinu" takođe se mogu smatrati „imovinskim pravima", a samim tim i kao „svojina" za potrebe ove odredbe. Pitanje koje treba razmotriti u svakom slučaju posebno jeste da li su okolnosti slučaja, uzete u celini, podnosiocu

zahteva date kao pravo od suštinskog interesa zaštićeno članom 1 Protokola br. 1. 1 EKLJP-a (vidi: *Depalle protiv Francuske* [VV], stav 62; *Anheuser-Busch Inc. protiv Portugalije* [VV], stav 63; *Öneryıldız protiv Turske* [VV], stav 129; *Broniowski protiv Poljske* [VV], stav 129, *Beyeler protiv Italije* [VV], stav 100; *Iatridis protiv Grčke* [VV], stav 54; *Centro Europa 7 SRL i di Stefano protiv Italije* [VV], stav 171; *Fabris protiv Francuske* [VV], stav 49 i 51; *Parrillo protiv Italije* [VV], stav 211; *Béláné Nagy protiv Mađarske* [VV], stav 76).

a) Legitimna očekivanja

85. Koncept „imovine" i „legitimnih očekivanja" imaju centralno mesto u tumačenju imovinskih prava zagarantovanih EKLJP-om i dalje razvijenih u sudskoj praksi ESLJP-a. S druge strane, „legitimna očekivanja mogu rezultirati imovinom". Iako se član 1. Protokola br. 1 EKLJP-a primenjuje samo na postojeću imovinu osobe i ne stvara pravo na sticanje imovine, u određenim okolnostima, „legitimno očekivanje" sticanja imovine takođe može uživati zaštitu člana 1 Protokola br. 1. EKLJP-a. (Vidi: presudu ESLJP-a od 13. decembra 2016. godine, *Béláné Nagy protiv Mađarske*, br. 53080/13, st. 73 i 75, presuda ESLJP-a od 22. juna 2004. godine, *Broniowski protiv Poljske*, br. 34443/96, stav 129). U suprotnom, ne može se reći da se može pojaviti „legitimno očekivanje" kada postoji spor oko tačnog tumačenja i primene domaćeg zakona i kada nacionalni zahtevi naknadno odbacuju zahteve podnosilaca zahteva (vidi: *Anheuser-Busch Inc. protiv Portugalije* [VV], stav 65; *Centro Europa 7 SRL i di Stefano protiv Italije* [VV], stav 173; *Béláné Nagi protiv Mađarske* [VV], stav 75; *Karachalios protiv Grčke* (odluka), stav 46; *Radomilja i drugi protiv Hrvatske* [VV], stav 149).

Primena opštih načela u okolnostima ovog slučaja

86. Sud, na osnovu opštih načela prava svojine i nakon analize navoda podnosioca zahteva u vezi sa navodima o povredi prava svojine, ocenjuje da slučajevi na koje se podnosilac zahteva pozvao nisu primenljivi u okolnostima ovog slučaja, jer se u ovom slučaju ne bavimo imovinskim pravom stečenim pravosnažnom sudskom odlukom niti legitimnim očekivanjima, jer podnosilac zahteva nema izvršno pravo da njemu pripada povećanje od 30% osnovnog ličnog dohotka. (Vidi: slično slučaj ESLJP-a *Kopecký protiv Slovačke* [VV], načelo navedeno u stavu 52).

87. Sud je gore naglasio da se član 1 Protokola br. 1 EKLJP-a primenjuje samo na postojeću imovinu osobe i ne stvara pravo na sticanje imovine. Ni u kom slučaju nije sporno da lični dohodak kao materijalno dobro u smislu člana 1. Protokola 1 EKLJP-a stvara imovinski interes. U ovom slučaju, podnosilac zahteva povećanje ličnog dohotka od 30% smatra kao imovinsko pravo, na osnovu odluke Vlade br. 02/151, tvrdeći da mu je njegovo neuvrštavanje na spisak naknada za povećanja ličnog dohotka od 30% oduzelo pravo na imovinu. Međutim, Sud ocenjuje da bi takva tvrdnja bila osnovana da je pravo na korist od povećanja ličnog dohotka od 30% bilo potvrđeno u korist podnosioca zahteva konačnom odlukom redovnih sudova.

88. U nastavku, Sud ponavlja da redovni sudovi nisu odlučili o suštini tužbe podnosioca zahteva da li bi on imao pravo na povećanje ličnog dohotka od 30%

ili ne, jer da bi postigao takvu ocenu prema zakonima na snazi zakonodavac je predvideo ispunjavanje određenih proceduralnih kriterijuma, pre nego što se zahtev/žalba ispita u suštini. U ovom slučaju, Sud primećuje da nijednom upravnom sudskom odlukom nije detaljno razmotreno pitanje podnosioca zahteva da li mu pripada ovo povećanje ili ne, jer on nije iscrpeo pravna sredstva u instituciji u kojoj je radio, kako to zahtevaju odredbe važećih zakona.

89. Stoga, u okolnostima ovog slučaja, ne radi se o imovinskom pravu stečenom ili potvrđenom pravosnažnom sudskom odlukom, koju nisu sproveli javni organi, za koje bi se uskraćivanje stečenog prava, u skladu sa zahtevima člana 1 Protokola br. 1. EKLJP-a smatralo povredom imovinskih prava.

90. S tim u vezi, Sud navodi da je podnosilac zahteva jednostavno nezadovoljan ishodom postupka od strane redovnih sudova, stoga njegovo nezadovoljstvo samo po sebi ne može pokrenuti potkrepljeni zahtev o povredi osnovnih prava i sloboda zagarantovanih Ustavom. (Vidi: slučaj ESLJP-a *Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, presuda od 26. jula 2005.. godine, stav 21).

91. U tom kontekstu, Sud nalazi da je navod podnosioca zahteva u vezi sa povredom prava na imovinu očigledno neosnovan iz gore navedenih razloga.

(iii) Što se tiče navoda o povredi članova 49. i 54. Ustava

92. Pored toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva navodi da osporeno rešenje takođe krši njegova prava zagarantovana članovima 49. i 54. Ustava. U ovom slučaju, podnosilac zahteva samo pominje odgovarajuće članove, ali ni jednom rečju ne opravdava kako osporeno rešenje krši ustavna prava iz članova 32 i 54, kao i iz člana 1 Protokola br. EKLJP-a. S tim u vezi, Sud podseća da je dosledno isticao da puko pominjanje članova Ustava i EKLJP-a nije dovoljno za utvrđivanje osnovanog navoda o ustavnoj povredi. Kada navode takve povrede Ustava, podnosioci zahteva moraju da pruže potkrepljene navode i uverljive argumente (vidi, u ovom kontekstu, slučajeve Ustavnog suda KI136/14, podnosilac zahteva: *Abdullah Bajqinca*, rešenje o neprihvatljivosti, stav 33; KI187/18 i KI11/19, podnosilac zahteva: *Muhamet Idrizi* rešenje o neprihvatljivosti od 29. jula 2019. godine, stav 73. i najnovije slučaj KI125/19 podnosilac zahteva: *Ismajl Bajgora*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. marta 2020. godine, stav 63).

93. Stoga, u vezi sa tim navodima, Sud u skladu sa svojom praksom, zahtev podnosioca proglašava očigledno neosnovanim i shodno tome, neprihvatljivim.

Zaključak

Kao rezime, što se tiče navoda o povredi prava zagarantovana Ustavom i EKLJP-om od strane javnih organa, Sud utvrđuje da zahtev:

i. u vezi sa navodom o povredi člana 31. Ustava, odnosno navodom o "nepristrasnosti prilikom suđenja" treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47. Zakona i pravilom 39 (1)

(a) Poslovnika, zato što nisu iscrpljena pravna sredstva u suštinskom smislu;

ii. u vezi sa navodom o povredi načela *"reformatio in peius"*, treba da se proglasi očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, jer podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio svoj navod o povredi ovog načela;

iii. u vezi sa navodom o povredi načela presuđene stvari *(res judicata)*, treba da se proglasi očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika, zato što nije potvrđeno da su se sudovi umešali i ponovo otvorili „presuđenu stvar";"

iv. u vezi sa navodom o povredi člana 1 Protokola br. 1 [Zaštita imovine] EKLJP-a, treba da se proglasi očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika; i

v. u vezi sa navodom o povredi članova 49. i 54. Ustava, treba da se proglasi očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 39 (2) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, na osnovu člana 113.7 Ustava, članova 20. i 47. Zakona i pravila 39 (1) (b), 39 (2) i 59 (2) Poslovnika, 10. novembra 2020. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;

II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;

III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu u skladu sa članom 20.4 Zakona;

IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednica Ustavnog suda**

Safet Hoxha

Arta Rama-Hajrizi